

JAUÑAS PETERPILS AWISES

Literarisks un politisks laikraksts.

Isnahk treschdeenâs un sestdeenâs.

Redakcija: Ba. Пушкарская 14, кв. 8. Ekspedizija un adrese naudas suhtijumeem: Петроградъ, Петрогр. Ст., Большой просп. № 71, кв. 1, въ контору газ. „Яунась Петерпилсъ Авиэсъ“.

№ 7.

Sestdeen, 24. oktobrî 1915. g.

Aboneschanas maksa(ar peesuht.): par gadu 4 rbl., par pusgadu 2 rbl. 25 kap., par zeturtdalg. 1 rbl. 25 kap.—Numurs 5 kap. — Eksped. telefons 193-25.

P. Dauges

Raiñā 50 gadu dsimum-deenai.

Apsweikschanas runa Maskawā sarihotā Raiñā wakarā, 18. okt. 1915. g.

Esi uswarejis—preezajees:

Brihwu zeljū lausis sew taws darbs.

Esi pasaudejīs—preezajees:

Kruhtis atkritis tew breedis darbs. Ir wiss peleks apkahrt — preezajees:

Sposchi sarkans sirdi degs taws darbs.

Wisapkahrt, god. sapulze, muhsu dsihwe ir tihta peleki druhmā plihwuri. Latwju tauta schinis asiājanos mehnescchos pahrdsihwo sawu pehdejo gadusimteu leelako tragediju. Latwju dehli un meitas, tehvi un mahtes, semi un angsti, bagati un nabagi ir saudejuschi to, kas wisus muhs ir auklejuse sawā maigā, silta mahtes klehpi, — ir saudejuschi sawu dsimteni, sawu darba un atpuhtas, preeku un zeribu weetu...

Schini tragediā, leelajās kopejās behdās ir kaut kas saistoschs, apweenojoschs. Un kaut kas saistoschs, apweenojoschs — isskan muhsu schodeen godinamā dsejneeka wahrdo, kursch sawā skaistāja darba himnā atrod tik dedsigi eepreezinischus wahrdois wisgruhtakajeem dsihwe brihscheem: „Ir wiss peleks apkahrt, — preezajees, Sposchi sarkans sirdi degs taws darbs!“

God. sapulze: Es sinu Raini kā politisku darbineku, sinu wiñu kā atsewischķas schķiras idejisko wadoni, sinu wiñu kā wezās saeedriskās paaudses wissihwako apkarotaju, kā zihnas dsejneeku ar nerimstoschu protesta garu, bet es ari sinu Raini — ar kuru mani saista gadu desmitu ilgas draudsibas saites — kā zilweku ar ahrkahrteji maigu, mihlas pilnu sirdi, ar plaschu, plaschu dwehseli, kuras ilgas un zenteeni neetilpst schķiru zihnas rahmos un sneeds dauds dauds tahlak lihds wisplascha kajeem tautas, zilwezes un pasaules kopsakareem.

Rainis naw muhsu proletariskais dsejneeks ween; Rainis ir muhsu tautiskakais un zilweziskakais dsejneeks. Un es nemschos sew brihwu apgalwot, ka Raiñā dsejas wisleelakais spehks, wisdījakais dailums slehpjas taisni wiñu wispharzilwezigās atsinas wehrtibās. Rainis bij jau leels dsejneeks un leels demokrats, kad wiñsch wehl nepasina proletariata kā schķiras un wehl nebij stahjees wiñas rindas kā apsinigs kareiws. Un wiñu wisleelakā, wisdījakā dseja, wiñu „Gals un sahums“, schis subjektiwakais no wiseem wiñu dsejolu krahjumeem, radās tani brihdī, kad wiñsch nesaprasts un pahrprasts, wajats un gahnis, pat no tuveem draugeem un partijas beedreem astumts, nolika us laiku politisko zihnas karogu pee malas un klausā weentulibā pēgreesa usmanibū sawas dwehseles eekschajai balsij.

Un ja mehs no sawas puses bes aisspreedumeem, bes eepreeksch gataveem slehdseeneem wehrigi noklausimees Raiñā dwehseles skānas, mehs wiñas idsdīrdesim pamata akordus, kas katrai sirdij rada, kas maigi glahstis katra juhtoscha un domajoscha zilweka dwehseli, kurus mehs katrs bes isnehmuma sapratim un silti isjutisim.

Pee scheem akordeem, god. sapulze, atļaujat man apstahtees schini svehtku brihdī, kursch kā silts sauless stars eespihd muhsu zeesschanu un behdu pilnās deenās.

Weenalga, waj Rainis atrodas pašā zihpas mutuli, waj wiñsch „degoschas ogles kaisa pahr galwam“, jeb waj wiñsch klusi eeslehdees sawos tschetros muhros lausa galwu par sareschgitako filosofisko problemu, wisur wiñu pawada sahpigi juhtoscha sirds, kas katram wiñu darbam, katrai wiñu domai peedod se wiñschki siltu sirsniбу. Schi sirsniiba ir gluschi swabada no sentimentalitātes, kahda pahrak bagati iskaisita latwju dsejneeku starpā, — wiñu ir tik dsiļa un sareschgita, tik ihpatneja, tik daudspusiga, ka pehz manām domam schis sirsnibas ispratne ir wiñlabakā atslehma Raiñā dsejas noslehpumti atsegshānai.

Kapehz tik daudsi stahw wehl stulbi Raiñā dsejas preekschā? Kapehz leelum leelā dala par wiñu spreesch tik schauri, weenpusigi, partejiski? Es teikschu, tadehī, ka wiñi to ir wehrtejuschi waj ar gatatu prahneezisku, waj politisku, waj dsejiskas formas mehrauklu, bet naw kehrschesee pēe ta awota analyses, no kura arween ir pluhdis Raiñā leelakais spehks — wiñu neissmejam i dsiļās, plaschās sirds.

Kritiki mehdsap skatit Raini wiñwairak pehz sinamām ahrejam, formalām eesihmem, bet gahja garam Rainim kā subjektam, kā zilwekam. Zaur to ari isskaidrojas, ka daschus no literariski krahschākām Raiñā kritikam ne katrreis bij pehz saturā wehrtigakās.

Kodols teemī likās mans darbs, Atmesta tschaumala — es“, saka pats Rainis kahdā dsejoli. Un tā tas bij dsihwe, tā kritikā. Dsejneeks schahdu weenpusibu sajuta sahpigi. Wēna privatwehstule, kuru wiñsch man rakstija kā atbildi us manu atsauksmi par wiñu „Klusograhmatu“, wiñsch saka (eewehrojat ari sche wiñu sirsniigo walodu!): ... Kad sajehmu ap swehtkeem to kopkartu ar Taweeem sweizeeneem, tad jau sahku gaidit ko mihiu, un nu Tu tatschu wehl pahrsteids mani ar sawu sirsnibu un atsinibū. Un man tas mihiakais, ka Tu esi isjutis taisni dsiļako manās dsejās, to, par ko pats sazeretajs arween gan kauñesees i erunates, bet ko weenigi wiñsch grib teikt, lai runā par ko runadams. Muhsu leeta nebuhtu leela, ja wiñu nejautu par sewi runat schini dsiļakā walodā. Es wisus garos gadus, buhs jau waj diwdesmit, esmu dsihwojis tani „sirsniiba“, kā Tu wiñu sauž, un esmu brihnjees un zeetis, ka neweens muhsu leetā to dsiļako neleekas redsam un juhtam, it kā wiñu nebuhtu tur. Preeksch manis ta bij muhsu leetas nesaprashana waj wehl jaunaks. Ahreja sinaschana un notikumi nebij neweenam tapuschi par leelumu, kursch ween war buht personiska leeta, un bes personiskas leetas naw ari wispharejas. Nebij jaunas psichikas, jo nebij masas — nesejas; atsewischķu indiividu preekschjuhtas ir tikai zeesschanas. Tik tagad, kur masa sewi sahk preeksch, sahk preeksch ari „sirsniiba“ pee manis... Muhsu darbs prasa leelako mehru... plascha un asa prahita, kahds jebkad

ir tizis prasits; prasa to wisur, ari dsejā..., bet wispirms wajaga buht personali, kas to spehj sewi nest, dsiļām juhtam, kas to spehj usnēmt, labaki is sewis raidit; juhtas ir pirmawots prahtam...

Schis rindīnas, god. sapulze, ir tik bagatas juhtam un domam, ka wiñam waretu erahdit goda weetu Raiñā rakstu krahjumos. Bet kas wehl galwenais: sche mehs redsam Raini teesshi kā personu, kā zilweku, kahds wiñsch dsihwo un kahds wiñsch stahw wiñā kailumā, kā druna eet par paschu dsihwi, par dsihweem zilwekeem, par tuwa-keem draugeem, par kopejo darbu, par dsihwmā sawstarpejām atteezibam. Un schint sirsnibas pilna wehstule mehs atrodam it kā kristalisa formā muhsu dsejneeka sabedriski-filosofiskos pasaules usskatus, kahdi wiñi — kā sarkans pawedeens — steepjas zaur wiseem wiñu darbeem,

„Muhsu leeta nebuhtu leela, ja wiñu nejautu par sewi runat schini dsiļakā walodā“, scho teikumu waretu likt par motto muhsu nesalihdsinami sirsniġā dsejneeka dsihwees darbam. Schi sirsniiba, luhk, ir tas waldsinoschais spehks, kuru Rainis prot eenest pat tāhdos, ahreji aukstos, prahneeziskos, progranatiskos dsejolos, kā „Darba darbs“, jeb „Tew, pamatschķira“, un lihds ar to prot pahrweidot politiku un programu dsejiskā wehrtibā. Bet lai schis dsejiskās wehrtibas waretu teesham saprast, jabuht personai, kā Rainis saka, ar dsiļām juhtam un asu prahtu, kura leelo darbu, kuru wehsture uslikuse pamatschķirai, spehj sewi usnēmt, nest un is sewis raidit. — Es muhsu kritikeem waretu eeteikt, nopeetni ee-gauemet scho mahkslas filosofisko domu. Bet reisē wehl sekoscho patēsibū: Rainis kā dsejneeks ir tur wiñleelaks, kur wiñsch runā no sirds us sirdi, kur wiñsch aiskēr wiñzilwezigākās puses zilweka, wiñzilwezīkās puses zilweka, mihlestibas, draudsibas, peenahkuma, ustizibas sajuhtu.

Sawā „Klusajā grahmatā“, Rainis, tā sakot, wiswairak tuwojas zilwekam un tanis dsejolos wiñsch kā dsejneeks ir nemirstigs. Tahdi dsejoli, kā „Sehniņa dseesma“, „Nabaga brahlis“, „Neminamais“, „Sarkans pawedeens“, muhscham peederēs pee wisskaistakeem zilwezibas dokumentēm pasaules literaturā.

Naw brihnumis, ka schi juhtigā sirds ari no saweem gara tuwenekeem prasa wisdīlako juhtu ikospachanu. Un ja Rainis reds, ka sauñais intelektualisms arween wairak un wairak nēm pahrswaru par domu pirmawotu — juhtam, tad tas wiñu dsiļi sahpina.

Wehl nesen sawā pehdejā atklātā wehstule „Jauna Wahrda“ siejās wiñsch atsīhmē, ka pat ta partija, kurai wiñsch sawu muhschu bij kalpojis, nepasihstot juhtas. Schahds apgalwojums weenam otram waretu isliktees nepelnits, apwainojozs. Bet tomehr Rainim bij dsiļsch eemels to sazit. Juhtas, pateesi dsiļas, swehtas juhtas pee mums ir no-wahrta. Sihmejotees us muhsu tauñiskajām aprindam un wiñu idejiskiem wadoneem Rainis to sen sen ir atsīhmejis sawās nesalihdsinamajās satiriskās dsejās:

Neds brihwi smeekli,
Neds skaļa runa, —
Wispahrigs spreediums
Atgremu domas.

Zeeniba swahrku
Sihkaka krokite,
Lihds kurpu galineem
Kreet-kreetnais tauteets!

Jaunais taws prinzipis:

„Wisur pa godam,
Lehnam, ar apdomu
Weikala leetās!

„Newar ar peeri
Treektees pret muhreem...“
jeb ... „Labak ir desmitreis muguru
leekti,

Ne weenreis par netaisnibū kleegti.“
„Ar laipnibu, lehni wiss jaeeshak...“
„Ja, ja, lihds pat plaukas panest mahk;
Lai splauj tew azis, tu noslauki ween,
Jo pilsonim preti sist nepeeeden.

Kur juhs mekleetee pee schim schaursirdigām, patmihligām, weikal-neizzikām teeksmem apņemtām ap-rindam juhtas, par kurām muhsu dsejneeks dseez zitā dsejoli:

„Zeriba, pretspars un spehks,
Dusmas un uguns un spihts...?“
Bet ari pee saweem gara tuwe-

nekeem un draugeem Rainis ar sahpem konstatē leelu juhtu truhku-mu un mehs newaram nolegt, ka latweschu tautā wispahrim sirds kultura teesham nestawh us wiñai augsta lihmeņa. Rainis talab sah-pigi reagē pret katru pawirschibū, katrai seklibū, katrai netaisnibū, kuru wiñsch nowehro pee saweem beed-reem, kad runa eet par etiskām atteezibam sawā starpā un pret lihds-zilwekeem. Un schos sawus draugus, sawus gara tuweneekus, sawu pamatschķiru pazelt us augstaka pakapeņa, lai lihds ar wiñem zeltos-wisa tauta un wisa zilweze, — tas ir Raiñā muhscha sapsnis.

Bet kā zelt? Waj wisa lihds-schnejā taktika, wisi lihdschnejē soli un darbi bij pareisi un peetee-koschi? Kad gadus tschetrus at-pakal bij zehlees konflikts starp Rai-ni un wiñu tuwaneem beedreem, tad Rainis, kā jau minets, atrahwās us laiku no sabedriski-politiskā darba, — eeslehdas weentulibas muhros un tur pehtija pehz atbiles us mozo-scheem jautajumeem. Moku pilnos paschanalises brihschos dsejneeks — lihdsigi anatomam — sagraisa un sa-rausta sawas domas, sawas juhtas, sawus lihdschnejēs darbus un wiñu sawu dsihwi un jautā un jautā, ne-rasdams atbildi, — wiñsch „sahpu wahti bersē lihds pat nahwei, Lihds azis melnas metās, luhpas silas“, — grib „isprast sewi, pasauli un mee-ru“. Un te wiñsch nahk pee sleh-dseena:

„Launs, sahpes, nahwe, maiņa, pa-saulē
Tik mutuļweidi tur, kur wahras wi-sums,

Un weens tik ir un bij un buhs un paleek:

Ta pati meklejata dsiļas dwehsele

Un pati meklejāmā aissaule.

Tas abas leelās buhtibas ir weena:

Top dwehslē leela — apņemt aissauli,

Top aissaule ar dwehslī — prasmē dsihwa;

Un abām pluhstot weenā buhtibā

Top laime, meers un gals un jaunais sahums.“

Dwehseles saskapā ar ap-kahtni Rainis atrod laimi un mee-

A. GULBJA grahmatu apgahdeens, Petrogradā.

Wisi „Universalas Bibliotekas“ numuri un pahrejee isdewumi atrodas krahjumā pee

O. DETLOWA, grahmatu un rakstamu leetu weikalā,

ПЕТРОГРАДЪ, Петроградская Сторона, Большой проспектъ № 31. — Turpat peenem pasuhtijumus us „Jaunam Peterpils Awisem“ un pahrdod pa numureem.

Augstzeenibā **A. Gulbis.**

ru un spehku jaunam sahkumam leelāja darba gaitā. Tā tad isprast dwehseli un isprast pasauli — schahds bij Raija weentulo brihschu usdewums. Ar wisu wiņam ihpatnejo smalkjuhtibu dsejneeks kēras pee darba. Wismraigakās dwehseles vibrazijas nepaeet garam wiņa wehriņajām azim, weenalga, waj wiņsch noklausas seedu lapu tschuksteschana, wehja schalkās, nemeera-zehlaja, esera wiłgos, jeb waj wiņsch domā par tahlo dsimteni, par draugeem, par neseneem majestatiski-tragiskeem wehtras gadeem, jeb waj wiņa asais skateens rauga nogremdetees univer-salajos pasaules sakaros. Un schis leelās dwehseles analyses resultatūs, kursch ir atradis tik klasisku isteiksmi wiņa „Gala un sahukumā“, buhtu isteizams diwos wahrdos, kahdi wiņi ari isskan jau agrak minēta wehstulē:

„Iproti sawu dwehseli un wiřtou s leelumu“.

Tikpat bagata noskāpam, kahda ir dsiļa, plasčā zilweka dwehsele, ir ari leelā dwehseles pasineja, Raija, dseja. Wiņa ir besgaligi mainoscha un krahsam bagata. Kontrasti ir apbrihnojami stipri. Nemat wiņa sahpiņi maigo „Mahsiņas deesmu“ un nikni kodigo „Pastara deenu“, nemat wiņa sehras skanās no „Muhschibas preekschwakara“ un spařa pilno dsejoli „Topi zeeta, doma!“

Bet, neraugotees us leelajeem kontrasteem, jeb pareisaki — pateizotees scheem kontrasteem, wisur schi „dsiļakā“, juhtas audsetā waloda. Rainis prot mihlet, bet ari nīst no wiſas sirds. Wiņsch nepasihi „puszela“, nepasihi sahji-saldās silhās juhtiņas. Wiņsch tik sin juhtas, kas wirsitas us „leelumu“. Topi leelaks, mans brahli, mana mahsa, topi leelaka, tauta, topi leelaka, zilweze, — tahds ir Raija ilgu akords. „Darbu, kas sposchi sarkans sirdi deg,“ Rainis muhs mahza darit un mihlet. Un katram solitim, pat katram baiļigam mehginajumam eet pa „leelā darba“ tekam, sekō Raija sirds puksteeni.

„Ne dsiļa doma — smadsenem ir stot irst, Ne maigā juhta. — apklustot sirdij gaist; Ne tawa karstā mihla isdseest: Zilweze wisi us muhschu dsihwo.“

Dsijo domu, maigo juhtu iskop-schanā, kas weenigi mahza zilwekus sawstārpigi saprast un mihlet, un ne masišķi patmīhīga peetīzība Rainis reds sawas tautas atīlīstibū un lab-klahību. Ne pahrtikuschais pilsonis, bet leelais, zehlām juhtam bagatais zilweks ir ta personiba, tas „Es“, kas gatavo zeļu leelakai nahotnei, leelakai dsimtenei. Pehz kahdas personibas ilgojas dsejneeka sirds, kura nesin meera, nesin gala sawai gaitai, bet kura sawas ilgas nes tahlak un tahlak saulei preti, preeksch kuras katras uswaras un katras saudejuma gals ir jauns sahkums turpmakai, zehlakai gaitai.

Pazejatees pahri sew, sažītu muhsu dsejneeks schini leelāja behdu brihdi. Nemat sawu likteni sawās rokās un auschat is saraustito sai-schu strehnām jaunus laimes audus!

„Muhsu atņemtās dsimtenes weetā — saka muhsu dsejneeks, Mehs zelsim jaunu un skaistaku dauds. Un leelaku par wiſam semem, Mehs wiņu zelsim no leeluma, Zik leels ween isaudsīs zilwezes gars, No augstuma, dsiļuma, plaschuma, Zik ween spehj zilwezes dwehsele just; No wiſam tautam un mehlem un krahsam,

No wiſam sugam un wiſam schķiram;

Ar wiſam raisitam rokam un galwam Weenota darbā. —

— Klaidā ween tik wareji isaugt,

Ahrpus dsimtenes, domas par otro,

Leelako dsimteni, kurai buhs nahkt.

No selta austām eedomam,

No silām un sajām zeribam,

No baltām asaram.

No sarkanām, karstām sirdsasnim,

Pahr wiſdsiļakeem melneem waideem

Zehlās ta warwihsnas debesu josta,

Kura pasauli kopā seen Weenota laime.

Schi darbigā baltām asaram un karstām asinim waldisnātā sirsniņa, luhk, ir ta ihpatnejā, dsiļa sirsniņa, kura werd is Raija kruhtim. Mahzatees saprast un iſjust scho sirsniņu un tikai tad juhs spehsat saprast, kas Rainis bijis lihds schim un-paliks muhschu muhscheem preeksch latwju tautas.

God. sapulze! Lai schodeen, at-sihmedami muhsu mihlotā dsejneeka pēzdesmito dsimumdeenu, kura pē-pildījās pagahjusčā augusta 30. deenā, suhtam wiņam mihlu, mihlu sweizeenu no muhsu pa Kreewiju is-kaisitajeem tautas brahjeem. Tizat droschi, ka ari schis masais glah-stiņš neees sudumā, bet ka dsejneeks to eeslehgs sawā sirdi, lai wiņas dahrgumus atkal tuhkstoschkhahrt atdotu tautai. Wiņsch tatschu saka:

„Juhsu ir ta sirds un mihla,
Es tik wiņai ustiseju,
Es tik nesu wiņu gaita
Teem, kas nebij zelti saule
Un kas aismirsa par mihlu.“

Pro domo sua.

Maskawas awise „Dsimtenes At-balss“ 13 №, referātā par Maskawas Palihdsibas Beedribas sapulzi un kahda schim referatam peekabinātā histeriskā artikeli, atstahsta schini sapulze ir nehmuschees apspreest „J. P. Awises“ ne tik dauds pehz wiņu satura, kā pehz dascheem tihschi waj pahruk naiwi pahprasteem terminēm, tas redsams is „Ds. Atb.“ referāt sekoschās weetas:

„Kurzīņš — — — saka: „J. P. Awises“ ir jau mums dewuschas sawu tizibas apleezību, — wiņas grib buht tikai pilsonikas. Tad kahds motiws war buht Draudījam, ka wiņsch eeteiz kopā strahdat ar strahdeem pretīgū pilsonibū.“

„J. P. Awises“ grib buht strahdeem pretīgū pilsonibās laikraksts, to no muhsu awises satura islobit newareja. Azim redsot, K. ir pēkehrees tam pahris weetam pirmā № programas raksta, kur „J. P. Aw.“ solas starp zitu „weizināt pilsonikas paschapsīpas un sabeedriskas paschdarbības iskopschanu“, un otrā weeta: „pehz eespehjas iskopt pilsonisko un tautisko apsiņu un gatavot zeļu sabeedrisku reformu laikmetam u. t. t.“ Mehs domajam, ka lasitaji, kureem „J. P. Awises“ nodomatas, gluschi labi saprot, ka „pilsoniskā apsiņa“ schini teikumos nosilmē walsts-pilsonisko apsiņu, bet newis pilsonisko-burschujisko apsiņu. Bet kam schi elementārā jehdseenu isschķiriba ir swescha, tam mehs pat neeedahwajam muhsu awisi: tam

warbuht labaki noderetu kahda lapiņa ar elementaraku saturu.

„J. P. Awises“ naw domatas ne pilsonib-burschuašajai, neds ari spēziali strahdneekeem. Ari mehs pēekrihtam, ka strahdneku laikraksts ir jadibina un jawada strahdneekeem pascheem. Bet mehs domajam, ka „J. P. Awises“ war lasit katrs demokratisks walsts pilsonis, ari strahdneeks: pret strahdneku interesem mehs neesam usstahjuschees un neussahsimies. „J. P. Awises“ negrib buht ari nekahdas partijas organs, sewischki ne schini laika, kad wiſi aktiwe walsts spehki jawēeno us weenū galweno mehrki — zihnu ar alrejo eenaīdneku, un kad latweeschu laikrakstam ir schobrihd wehli otrs galwenaus usdewums: peepalih-dset apweenot un kopā saturet is-klīhdsus latweeschu tautu.

Beidsot aishrahdam, ka „J. P. Awises“ redakcija un isdeweis ir pret katru reklameschanos un sewiseeteik-schanu un negrib „iskonkure“ ne-weenū progresiwi latweeschu laikrakstu, ari ne grāsko — atwaino-schanu: histerisko „Ds. Atb.“. „J. P. Awises“ naw pējās usnēhums un maises naida neatsihst. Tapehz ar tihrako sirds apsiņu nowehlam katram progresiwan laikrakstam pilnu auditoriju, un lasitajeem eeteizam weenigi to: eepashstatees pehz ee-speljās ar wiseem progresiwejēm latweeschu laikraksteem, pahraudat un spreeschat paschi.

Bet tomehr Kreewija ir parlaments. Ūn muhslaiku Galliejs, redsot apspesto ihgnemu pret scho eestādi, wehrojot senatnes tumscho spehku niknos usbrukumus W. Domei, waretu preezigi atkahrtot sawu pa-sihstamo teizeenu: „Un tomehr wiņa kustas!“

Ari „Djen“ ussver, ka „pee mums, kā ehnu valsti, nekas ne-grosas, kas wezs, netop wezaks, kas jauns, nepeeaug“. Bet tomehr muhsu dsihwē eeweesees un nostiprinajees loti swarigs fakti: tautas weetneeza. Bet wiņa noslihgst wezu paradumu un nowejojuschos pretensijs dsel-mē, un wiņas newariba wehli spilgtaki raha, zik mas pahrgrosijs sees muhsu dsihwe, neraugotees us wiſam wehtram un negaiseem. Pat leelais, muhscham neperedsetais karsch it kā neka naw grosijis muhsu wezum wezās atzeibās.“

Un ja ari Kreewija kustas lihds ar wiſu pasauli, tad tomehr nedrih-kstam peemirst, „ka pehdejā trauzas nesināmas tahlēs ar nereditu ahtru-mu, bet mehs kustamees kā glee-meschi un ar katru deenu paleekam wiņai wairak pakaj. Un tais-ni tagad mums naw teesibas to peemirst.“

Baltija.

Behglu apmeschanās weetas, pehz Behglu Apgahdaschanas Nodajās pee L. P. K. eewahktām sijam, wehli atrodamas:

1. Omēla, Walkas aprinkī (pus-jeļā starp Walku un Rujeni), 20 gi-menēm ar 17 gowim. Schini pagā-tā wehli behgl nemas naw eeradu-sches. Jagreeschas pee J. Reineeka Sihju mahjās.

2. Ipiķu pagasta (23 werstes no Rujenes). Jagreeschas pee pagāsta wezakā Schwabes.

3. Arakstes pag. (16 werstes no Rujenes). Jagreeschas pee pagārakstwesha J. Wintera.

4. Lejaszeemā wehli war no-mestees apm. 500 zilweki. Jagree-schas pee skolotajeem Marschana un Rosicha kungeem ministrijas skola.

5. Tirsa, 50 gimenēm. Jagree-schas weetēja behgl Apgahdascha-nas biroja pee agronomu Plostīna kga.

6. Nehtēna pag. (pee Dsehr-benes), 8 gimenēm ar loopeem un 35 gimenēm bes loopeem. Jagreeschas pee J. Jursona un P. Gaujena kgeom.

Rujenes apkahrtē dsihwojoscho behglu eewehribai.

Rujenes Behglu Apgahd. Nodajā atwehruse Dr. Klaras Hübschman kundses wadiba slimnizu, kura us-nem par brihwu nopeetni slimus — masturigus — behglus. Bes tam wehli schejeenes Nodajā sneeds sa-limuscheem behglēm brihwu ahrsta palihdsibu, kā ari sahles.

Behglu apgehrbs.

Nahk seema... Bet zik gan buhs behglu, kureem siltas drehbes saltāja laika? Kā un ar ko lai apgehrbjam leelo behglu armiju? Behglu Ap-gahdaschanas Nodajā pee L. P. K. jau labi sen truhzigeem behgleem is-dala apawus, drehbes un seepes. No 8. julijs lihds 13. okt. sch. g. pawi-

Jaunas Peterpils Awises

no 1. oktobra lihds gada beigam, pēsuhtot pa pastu, maksā:

Irbī. 25 kap.

numurs 5 kap. Naudas suhtijumi adresejami: Ieropogrādā, Peter. Storona, Большой пр., д. 71, кв. 1, въ контору газеты „Яунась Петерпилсъ Ависесъ“.

sam issneegts — 239 pahru pastalu, 1310 pahru sahbaču, leelaks skaits daschadu drehbu, 49 mahrz. dsijas un 908½ mahrz. seepju. Lai par semiku maksu eeguhtu gatawas drehbes un apawus, Behgū Apgahdaschanas Nodala atwehruse Rīga, Terbatas eelā № 1/3, drehbu un apawu darbnizas, kurās par strahdneezem un strahdneekeem pēnem tikai behgūs un behgles. Apmeħram tahdu paschu apawu un drehbu pagatatoschanu Nodala organizē Zeswainē. Walmeera scho darbu usneħmusēs weetēja behgū apgahdaschanas nodala.

Waj nederetu ari zitām nodajam un komitejam kertes pee augschā minetā darba? Tikai tādā kahrtā behgūs dauds mas apgehrbim. Un sewischki jaleek pee sirds widsemenku mahtes meitam, isdahwinat un ispahrdot behgū apgahdaschanas organizācijam un pascheem behgleem schoseem wismas kahdu daju no puhram eekrahtām drehbem un wejas. Ar to tās labu darbu daris.

Sdm.

Latweeschu kolonijas.

Latweeschu kulturas swehtki Maskawā.

Zaur tagadejeem kara notikumeem Imantas dīhwā tauta ir isklaideta un ismehtata pa wisu pasauli. Wipai ir atņemta wijs dīmtā seme; tai naw wairs sawas teritorijas... Schai klaudu laikmetā latwju intēligenze to mehr naw saudejusi zeribū, ka pehz kara atjaunotā un dauds brihwakā Baltija wijs warē turpinat eesahktos kulturas darbu. Bet bes weenibas un kopeja mehrka darbs beslaika disīs. Tadehj no swara ir sasneegt eespehjamo kulturas darbneku ap-weenoschanos. Maskawā to zentās, bet behgū apgahdaschanas praktiskos jautajumos panahkt weenprahibū neisdewās. Dauds par leelu ir ta plāisa, kas schķir latwju sābeedris-kās noschķiras. Ari politiskos kultu-

ras jautajumos saskaņa gruhti sasneidsama. Bet latwjeem ir weena monumentala persona, kas spehj ap se-wi pulzēt, kā ap augsti izseltu ziwi-lisazijas wairogu, muhsu nazionalas kulturas darbneku un wisu latwju darba tautu. Tas monuments ir muhsu leelais Imanta — J. Rainis.

Sen jau maskaweeschi gatawojās swinet wijs 50 gadu dsimschanas deenu, kā latwju tautu weenojoschus kulturas swehtkus. Dauds tika skaidrots, runats un tirsats, kā, kur un kam buhs rihkot schos swehtkus. Tas rahda, ka schais daudsos gados J. Rainis wiseem tapis weenlihds mihijsch.

18. oktobris bija ta deena, kad notika schee swehtki. Leelā Politehniskā museja auditorija bija jauschu pahrpildita, wisas trepes un zelinpi aissnemti. Wairak kā 1300 latwju bija sanahkuschi godinat sawu ilgu isteizeju.

Wakara rihkotaji peelika wisas puhles, lai wakaram buhtu istureta mahkslas noskaņotiba. Scho nodomu wijs neem isdewās weikt.

Weens no J. Raiņa ideju beedreem, Pawils Dauge eewadija preeksch-nesumus ar ihsu J. Raiņa dsejas raksturojumu. P. Dauges runu plaschā sahle noklausījās ar leelu usmanibu un pēnemha usaizinajumu nosuhtit dsejneekam apsweikschanas telegrāmu. Us estrades stahjās M. L. B. koris J. Rempetera wadībā. Par „Senatnes“ sagatatoschanu sirmam kōletajam jateiz leels paldees, jo weikt nedaudsās nedeljās kora nogrupeschana un balsu sadalischana ir gruhts usdewums, ko J. Rempeters bija labi pildījis.

Dialogs no „Induls un Arijā“ bes kostimeem un darbības fakteem netstahja palekošu eespaidu, kaut ari R. Weizs un J. Duburs' peelika dauds zentibas wijs isweschanā, turpretim nahkoschās J. Dubura deklamācijas, sewischki „Lauka akmens“ un „Prahtīga rihzība“, issauza aplausu wehtru wijsa sahlē; applaudeja ari kreewi, jo wezā skatuves darbneka mīmika papildinaja dsejā neisteikto.

Sen nebījām dsirdejuschi Birutu Skujeneek. Un tas skaņa bādijums, ko wijs sneeda J. Raiņa wakara, paliks ilgi atmiņa. „Bij dīja seema“, „Krihtoschas swaigsnes“, „Es ritu“, „Zēļa gahjejs — tihtenits“ biji retsch-tazijas schedewri, bet aplausi un kri-santemas — pateizīgas publikas atsīniba. Tomehr weenā paņehmeenā dot garu dsejolū wirkni naw eetei-zams neds klausitāju, neds mahksli-neezes labā, jo publikas dīsirde teek

nogurdinata, un preekschnesumu bei-gas suhd weenaldsjābā.

Dauds gaidija un dauds tika dots no muhsu solisteem. Ada Benefeld, Ad. Kaktiņsch un Pauls Sakss ir latwju dseedataju eewehrojama tri-jatē.

Patihkami ir klausitees Adu Be-nefeld konzertu sahlē, kad pluhs maigas klaweeri skaņas un dīja no-peetnība walda jauschu sejās. Kā wijs schaltis tad pluhs skaņa pehz skaņas, waj noluht un atskan kā lakstigalas trilli, bet naw wijsi balsi leeli wehji, kas tumschā wehtras nak-ti aisschallz no tahlem, waj leelās kwehles un bangojoschās juhrs wai-du... Ari Adolfam Kaktiņam daschi pahrmētum issakami, sewischki par „Uguns un Nakts“ prologu, bet par „Meitenes dseesmu“ mihijsch paldees, jo neweens no latwju solisteem ne-spehj tik dīsidri isteikt salaustus wai-dus, kā Ad. Kaktiņsch. Schehl, ka „Pasauls Weenbuhtība“, kura muhsu leelais dseadatajs spehj sewi rāhdit, iskrita is programas.

J. Raiņa wakara skaistakais bau-dijums bija P. Saksā solo preeksch-nesumi. „Seltītās lapas“, „Kad nakts“ un „Sihkee pirkstī“ teescham bija dīsidrakā kristala isdrāhti. Skaņas sahlē wijs, klihda un sahpēs apklu-sa bankona krehslos, kā sahpju mah-tes, kas apklust, kad ahrā jau nakts...

Programa ar kora dseesmu „Kar-almeita“ biji issmelta un laudis gahja prom no telpam, kur wijsi jutās kā masas, bet stipri-kulturelas tau-tas lozekli. Leelā tautu tragedija ne-spehj isnihzinat muhsu nazionalo is-juhtu un nespehs atņemt latwjeem brihwo garu, kas kā wanags skrees pahri juhram un kalneem jaunai dīs-wei preti.

T. Dr.

Jekaterinoslawas Latweeschu Behgū Palihdsibas Komitejas walde muhs luhds aishādit, ka Komitejas un darba biroja ta-gadejā adrese: r. Ekaterinošlavā, Пушкинскij проспектъ 65, telefons 25-09, weetējas Latweeschu Beedribas telpās.

Peterpils.

Drehbu un apawu apgahdaschanas komisija pee Pet. Latw. Labd. Beedr. notureja 20. okt. sawu pirmo seidi, kurā iswehleja preekschneebi: par preekschneebi mahz. Grünberga kdsi,

Plechanowa domas par karu.

(Turpinājums).

Paschi manifesta autori biji joti tahju no erwejisma sawās atteezibās pret jehdseenū: tehwija. Tas ir tik droschi, ka weenam no wijs (Engelsam) pat peeder nosihmigais tei-zens: „werden wir angegriffen, so wehren wir uns“ (ja mums usbruks, tad mehs aissahwesimees). Schai tei-zeenu tagad isleeto un isleeto ne-pareisi wahzu sozialdemokratijas oportunisti: wijs kārā siņā wa-jag attaisnot pabalstu, kuru tee snee-dsa Betmajā-Holwegā imperialismam. Bet now jau un newar buht tādas pateesibas, no kurās newaretu lat-was sinat weenā waj otru sofismu un es wairs negribu kritiset tagadejo wahzu sozialdemokratijas rihzibū. Nu-pat atstahstee Engelsa wahrdi man ir tikai kā neapgahschams peerahdijums, ka wijs, pilnīgā saskaņa ar Marksū, atsina, ka wahzu tautai, un ne tikai wijs, peeder paschaissardis-bas teesibas. Tagadejai apsinigai strahdneekeu schķirai, paschāl sawu zeenibū glabajot, ja protestē skaļak par wijsām zitām schķiram pret tā-deem starptautiskeem nosegumeem, kā Belģijas ispostischana un „pee-weenoschana“ Wahzijai.

„Ja mums usbruks, tad mehs aissahwesimees.“ Schai wahrdi pee-

teekoschi isskaidro kā belgeeschu, tā ari frantschi proletariata rihzibū. Wijsi pēteekoschi isskaidro ari Gedda u. z. eestahschanas ministrijas. Franzija un Belģija tagad atrodas weenā no teem ahrkahrteem stah-wokleem, kad Internacionals pēlauj sozialistēm eestahees pilsoniskās ministrijas. Teesa, tas wahjina, waj pareisak sakot, pat us sinamu laiku pahrtrauz schķiru zihju. Bet, kā Franzis Merings reis pareisi pēsimeja, — sinamai tautai wajag pa-stahwet, lai wijsi spehru spreest, kā tā pastahwēs. Par scheem wahrdeem, kurus jau septiņpadsmit gadus atpakaļ usrakstījis ortodoksaīs Merings, juhs kā es zero, nebrihnisites, wijsas atteezibā us Belģiju un Franziju. Bet zik spreeschu pehz juhsu weh-stules, juhs neisprotams Kreewijas jautajums! Parunasimees tad ari parto.

Sinams, juhs neleegseet, ka kreewu tautai, tāpat kā zitām, ir teesibas us pastahweschanu un pasch-noteikschana.

Un luhk, wehledami labu kreewu tautai, juhs, kā man schķeet, wehlatees, lai Wahzija us-wareti Kreewijā.* Bet juhs eseet

*) Atgahdinam, ka Plechanowa wehstule adreseta bulgaram.

sadsirdejuschi, ka es, gluschi otradi, wahzu uswaru turu par leelu nelaimi wijsi Eiropai; un juhs, sinadami, ka es esmu bijis dedsigs atswabina-schanas kustibas peekritejs, nemeeri-gi waizajat sew: „waj teescham wijsch sahk apmeerinatees ar wezo reschimu? Waj teescham wijsch pahret pāslawistu puhli?“

Ne, mihijsch beedri, es kā bijis tā paleku nesameerīnams reakcijas ee-naidneeks. Us pāslawismu es ne-juhu dīsiās. Un teescham, es joti baidos no sekam, kahdas waretu buht Wahzijas uswarai par Kreewijā.

Starp mums daudsi tiz, ka tāds spreedums apsīmē wijsrevoluzionārakās domas. Bet tas now pareist. Tā Krimas kara laikā Chomjakows (kuram nebīj ne smakas no radikalismā) domaja, ka Kreewijas sakau-schana eerosinatu wijs eekschejo attihstibū. Un tas kā gluschi pareisi tais apstahkļos, kahdos Kreewija weda Krimas karu un daschus zitus karut. Bet waj waram slehgt, ka tas buhs pareisi wijsos apstahkļos? Ne-waram.

Lai sinamas walsts kara neweik-smes waretu noderigā kahrtā eero-sinat wijs eekschejo attihstibū, tad ir nepeezeschams wijsas weens

„Jaunās Peterpils Awises“

pa numureem pahrod galwas pilsetas arteju awischneeki.

Numurs maksā 5 kap.

par tās weetneku J. Ukrija kgu, par rakstwedeju M. Eisenberg jkdsi un par kaseeri Brengmaņa kgu. Komisija sadalījās 3 pulziņos: weens no teem apgahdās apawus, otrs siltas drehbes, treschais weju. Pulziņi stahjās pee darba bes kaweschanās, tā ka daļu no schim leetam nodoms apgahdat jau lihds sestdeenai, 24. okt. Minetā deenā, p. 3 deenā, Komisijas sehde Beedribas telpās. P.

Peterpils Latweeschu Labdarigās Beedribas

Skolu Komitejas sehde, 20. okt., nolehma: — atwehrt pee I. pirmahzibas skolas wehl weenu paraleklasi.— Tāhjak usdod skolu preeksch-neekem drihsakā laikā sastahdit to behrnu sarakstu, kam wajadsigas siitas drehbes, lai tad schis drehbes waretu eegahdatees. — III. pirmahzibas skolas swingu atklahtschānu no-leek us 27. okt. un IV. pirmahzibas skolas atklahtschānu us 26. okt., pl. pus 4 deenā.

Latweeschu skolneku namu at-wehrs 1. now. Nolemj preeksch scha-nama ihret klaweeres un issuhtit se-koschus Peterpils laikrakstus: „Jaunās Peterpils Awises“, „День“, „Рѣчь“ un „Современное Слово“. E. Sch.

Arestets bijuschais strahdneeku deputatu padomes sekretars Chrusta-ljews-Nosars. Wigu meklejusi po-lizija kā isbehguschi no nometinā-schanas weetas. Pehdejos gadus, is-behdīs no Kreewijā, Chrusta-ljews-Nosars dīshwojus Parisē, kur redigejis rewoluzionāru laikrakstu.

Eewainotee un slīmē ka-rei-wi, kuri atrodas slimnīzās un kureem ir teesibas eestahees prā-porschtschiku un kārā skolās, war luhgt, lai lai tos uspēm schini skolās. Luhgumi eesneedsami ewa-kuzijas punktos ((vā ūtloves pac-privātītiešu evakuācijas punkti)). Tā pasiņots wijsēm S. Krusta slimnīzā preekschreekeem Peterpili un apkahrtē.

Ministrū Padomes sehde 20. okt. skatis zauri un pēnemts kārā ministra preekschlikums — par sewischkas komisijas eezeischanu ta-gadejā kārā likwidēschānu.

noteikums: ir nepeezeschami, lai schi neweiksmju dehj neissihktu tas awots, is kārā pluhs tautas brihwibas kustibū dīshwai strauts. Ir sa-protams, kapehz: schim awotam sihkstot top wahjinati tēe sābeedriske elementi, kureem jauna dīshwes eekahrtā buhtu noderiga. Un schi sābeedrisko elementu masinaschānās war buht tik leela, ka kārā neweiksmju sekas war buht pat tās, ka wezā kahrtība nostiprinās. Tas war notikt wijsur, t. i. ari Kreewijā. Tagad japrasta: kur tad meklejams muhsu atswabina-schanas kustibas awots? Us schi sātātāmu es jau wajak ne-kā trihsdesmit gadus neschau-bida-mees atbilsti: Kreewijā ekonomi-kā attihstibā, waj pareisak sakot, wijsas kapitalistiskā attihstibā.

Jums schi mana atbilde biji sīna-ma, un juhs wijsi turejāt par parei-su. Bet ja wijsi ir pareisa, kas tad isnahk?

Tad isnahk, ka ja Kreewijā tiktū uswareta un ar to aiskaweta wijsas ekonomiskā attihstibā, tad tas buhtu par jaunu tautas brihwibas leetā un par labu wezai kahrtībi.

(Turpmak wehl).

No 1. nowembra sahket, pasneedsu
klaiveeru stundas
Run. no 3—4, Гороховая 71, кв. 7.
Lina Grosvald.

Ahrsemes.

Stahwoklis Balkanos.

Politiskais stahwoklis Balkanos, zik tahuļi wiņsch atteesas us Greekijas un Rumenijas pozicijam, wehl arweenu ir neskaidrs, un katra siņa war teikt tikai to, ka wiņsch naw grosijees mums par labu. Kreewijas un wiņas sabeedroto diplomatijs teek isteiki daudsi pahrmētumi par neweiksmem Balkanos. Par leelu kļuhdu diplomatijs teek usrahdis tas, ka wiņa naw pratuse sasneegt Bulgarijas peesleeschanos Kreewijai un wiņas sabeedroteem tani laika, kad apstahkli preeksch tam bij wiſai isdewigi (peem. kad Kreewija guwa sawas leelās uswaras Galizijā). Tahlak, tschetrdraudsibas walstju diplomatijs naw deesgan ruhpejusēs pat par to, lai Bulgarija paliku neutrala un nepeesleetos Wahzijai. Beidsot, kad Bulgarijas peesleeschanas Wahzijai un Turzijai bij jau notizis fakts, wajadseja — kā pretswaru schim faktam — peedabut Greekiju un Rumeniju aktivi usstahtees pret Wahziju, Austriju un Bulgariju. Bet ari tas lihds schim wehl naw muhsu diplomatijs isdeweess. Zik sinams, tschetrdraudsibas walstis gan naw skopojuschās ar solijumeem; tā, Greekijai par tuhliteju usstahschanos pret Bulgariju Anglia ir peedahwajuse wiſai wehrtigo Kipras salu; bes tam Greekijai soliti wehl territoriali eegwumu Mas-Asijas peekraste, — un tomehr schee wiſai labee peedahwajumi no Greekijas atraiditi. Par tikpat nesekmīgēm israhdijschees muhsu diplomatijs soļi Rumenija. Kapehz? — to tagadejā momentā — un ihsa rakstiņa — naw eespehjams peeteekoschi noskaidrot. Us Greekijas un Rumenijas istureschanos sinamu eespaidu dara wiņu waldneeku personīga politika; Greekijas un Rumenijas waldneeki ir wahzu printschi, kurus radneeziskee sakari un personīgas simpatijas speesch istureetes draudsīgi pret Wahziju. Bet protams, ka pakalpīgee ministri atrod deesgan taisnības eemeslu, us kuru pamata nostahdit scho Wahzijai draudsīgo politiku par Greekijas resp. Rumenijas walsts interesem peemehrotu. Teek norahdis, ka Kreewijas un wiņas sabeedroto usvara, kas — domajams — nodotu Konstantinopoli, Bosforu un Dardaneļus Kreewijas rokās, nesaskanot ar Balkanu walstju interesem, kurām schis spehzigais kaimiņsch esot bīstamaks, neka wahjā Turzija. Un Rumenija bes tam wehl sapņo par wiſu rumiņu apweenoschanu, daja no kureem, kā sinams, dīshwo Kreewija (Besarabija, moldawāpi). Opozīcijas wadoji Rumenija, Take Ionesku un Filipesku, gan rihko leelus tautas mihtiņus un manifestazijas un peepem resolūzijas, ka Rumenijas intereses prasa, lai wiņa nekawejoschi usstahjas aktivi Kreewijas un wiņas sabeedroto puse. Bet waldiba us to atbild ar represijam un sola neatkahptes no neutralitātes.

Pehz daschām siņam, Greekija un Rumenija esot ar meeru usstahtees pret Wahziju un Bulgariju, bet tikai tad, ja Franzija, Anglia un Kreewija buhschot nosuhtijuscas us Balkaneem ne masak kā 400,000 saldatu. Waj schis noteikums tiks ispildits — naw sinams. Katrā siņa, frantschu un anglo desanti jau kopsch laba laika atrodas Balkanu pussalā, un frantschu saldati jau zihnas plezu peēpleza ar serbeem, guhdami uswaras pahr Bulgareem. Tā Balkanu jautajums pamasam pahrwehrsches no politiska par strategisku; un strategiski warbūt tiks beidsot isschķirts ari jautajums par Greekijas un Rumenijas usstahschanos. Katrā siņa tschetrdraudsibas walstis — un wiſwairak

Anglija — sahk atskanet kompetentas balsis, ka Greekiju wajag pēs-peest ispildit sawus lihguma noteiktos beedra peenahkumus pret Serbiju. Un leetot stingrus lihdseklus pret Greekijas waldibū nebūt nenosihmetu isdarit waras darbu pee greeku tautas, jo Greekijas waldiba schoreis riikojas pretim tautas interesem un tautas wairuma grībai.

Ministrū kabineta krise Franzija.

Balkanu notikumu swarigumu pērha tas apstahkli, ka wiņi spehzigi atbalsojas leelwalstju eekschejā dīshwē un ir jau paspehjuschi isaukt ministru krisi Franzija. Tā ka tschetrdraudsibas walstju diplomatijs nebūt isdeweess ne aiskawet Bulgarijas peesleeschanos Wahzijai, nedz ari sasneegt Greekijas un Rumenijas usstahschanos pret Wahziju un Bulgariju, tad sabeedrotajeem neatlika nekas zits, kā pascheem suhtit kara spehku us Balkaneem, lai paraliseitu Wahzijas planus. Pirmee, kas pareisi orientejas schini situācijā, bij frantschi; un neluhkojot us to, ka Franzija nebūt naw bagata ar zilweku materialu, frantschu waldiba pirmā nosuhtija kara spehku serbeem pa-lihgā.

Schini laika atluidsās no amata Franzijas ahrleetu ministrs Delkasē. Kabineta preekschēdetajs Wiwiani gan ofiziali paskaidroja, ka kabineta lozekļu starpā waldijuse pilnīga ween-prahtiba un ka Delkasē atteizees no amata tikai neweselības deh. Bet Delkasē pats kahdā wehstulē leezināja, ka wiņam bijuse gan domu starpība ar ziteem kabineta lozekļiem Balkanu desanta jautajumā. Drihs pehz schi inzidenta notika wiſa kabineta maiņa.

Kā redsams, frantschu sabeeriba wainoja sawu waldibu par to, ka wiņa peelaidsē tahdu stahwokli, kursch prasa leelaka frantschu kara spehka suhtischau prom no Franzijas us Balkaneem. Wiswairak sabeeribas balss — prese — kritiseja waldibu par to, ka wiņa nebūt pratuse aiskawet Bulgarijas peesleeschanos Wahzijai, lai gan Wahzijas plani un Bulgarijas sagatatoschanas us karu pret Serbiju un wiņas beedreem bijuschi gluschi labi sinami jau pahris mehnescu pirms Bulgarijas atklahtas nostahschanas Wahzijas puse.

Schee usbrukumi drihs pehz Delkasē aiseeschanas issauza wiſa ministru kabineta krisi. Jauno kabinetu ir sastahdījis Aristids Brions no wiſu politisko frakciju wadoņem. Bes tam jaunājā kabinetā ir paeaiznati ari armijas (gen. Gallieni) un flotes (adm. Lakass) preekschētāhvji un daschi no wezajeem eezeeniteem politiskeem darbīneekem (Freisinē u. z.), tā ka scho kabinetu frantschi ar pilnu teesibū sauž par „apweenoschanas kabinetu“.

Mahksla.

„Septītais bausis“. Swehtdeen, 18. oktobri „Dsimtene“ sarihkoja teatra israhdi ar sekojoschu deju Pollaka kursus.

Podneeks sawā trupā ir peewilzis ari daschus labus spehkus. Tā peemehram Paula Baltahbol — Gaike, Oswalds Glahsneeks — Petera un pa-dajai Jahnis Dukats — Dobes lomās, sneeda jau kautko no ihstas mahkslas, kautzik noapaļotu, isweidotu. Kas atteesas us ziteem — Krauli — Bahrta, Witenbergu — Jahsepa un Puppu — Lotes lomā, tad tee wehl iħisti diletanti, bet A. Podneek — Dobes mahte, E. Swirbul — Antu-anke — us skatuves tihri nezeeschamas. Tahds labu un pawisam wahju spehku sakopojums dewa loti raibu eespaidu. — Bet akteeru puhles saschķiha pret „Kihnas muhri“. Masa daja publikas sche nahk teatra deh. Pirmee diwi zehleeni noriteja pustukschā sahlē, bet jo tuvak nahza saweesīgā wakara stunda, jo lee-

laks palika to „pilsogu un patriotu“ skaits, kas slahpa pehz dejas wirpu-la. Kas par to, ka pa daudseem ze-jeem klihst bahru tauta. Tschauskost-schais sihds un walscha skapas ee-aija „labdarus“ meerā. Wehsa aplausi skan lugas beigas. Un tas ari saprotams, jo „Dsimtene“ teatra israhdis ir tikai peekarinajums sarihkojamai dejai.

E. Sch.

„Mehrneku laiki“ Peterpils Jaunā Teatrī.

Reti mehs atradisim latweeschu literaturā darbus ar tikdauds dīshweem, ihatnejeem tihpēm un weikle raksturojumeem.

Slahtaweeschi un Tschangaleeschis wiſu dara, lai pa lihkeem waj tais-neem ze-jeem sasneegtu sawu mehrki, bet tas wiņus beeschi ween nostahda tahdas situācijās, ka skatitajeem jasmejas lihds asaram. Tatschu wiſas schās weiklās formas un weido-jumi naw wiſi tikai tukschi joki, seepju burbulis! Ne, ais wiņa slehpjas asa, nesaudsiga satira, kas „Mehrneku laikeem“ pēeschķir wehl jo sewiščku wehrtibū. Nebuhs jau ari tagadejās deenās dauds jameklē pehz tāhda Peetuku Krustiņa, Drekberga un Schwauksta: daschs labs „pihlars“ tur redsēs sawu neseno atspogujo-jumu. Nu, un Kenzis ar Pahwulu — tee tapat paleek „muhscham neschķi-rami draugi“. Israhde, Amtmajā-Breedischa wadibā, buhs bes schau-bam interesanta.

Karsch.

Jaunakās siņas.

L a t w e e s c h u s t r e h l i n e e k i . 16. okt. nakti pulziņsch muhsu tau-tas kareiwi (weena rota) isnihiņinajis ap 300 wahzeeschu, issisdams weselu pretineekā bataljonu no wiņu eera-kumeem. Tumsu isleotodami, muhsejee peelihduschi pee wahzeeschu eera-meem un wahzeeschus pilnīgi pah-steiguschi. Muhsejee wahzeeschem atņehmuschi 2 loschmetejus. No wiſa wahzeeschu bataljona palikuschi us weetas kritischi wairak kā 200, ka-mehr ziti eewainoti, 34 saguhstti un pahrejēs aislaidusches lapās. Lihds ar to muhsejee eeguhwuschi kā kara trofējas eerotuschus, patronas, telefo-nus un zitus kara peederumus. Muhsu-pusē pawisam neezi gi saudejumi.

Reetrumu frontē. Slokas rajonā atsists wahzu usbrukums muhsu pulkeem pee Ragazeema un no Kemeru puses. Dwinskas rajonā mums straujā usbrukumā isdewās eegemt diwus stipri apzeetinatus aug-stumus un Platsonowas zeemu, us deenwideem no Swentenas esera. Mehs eeguwām dauds guhstekļu un loschmeteju; lihds schim atsīhmeti: 4 wahzu ofizeeri un 500 saldatu. Leelajās kaujās, kuras 18. un 19. ok-toberi notika us Stripas upes, mums laimejies saguhstīt 80 ofizeerus un 3500 saldatu, austreeschus un wahzeeschus. Tahlak, muhsu kara spehks sekmiņi zihniņees pee Semikowizas zeema. Stipras leelgabalu uguns pa-balstīti, schai zeemā eelaususchees eenaidneeki, bet muhsejee sahkuschi sawukahrt apschaudit eenaidneekus un wiņu baterijas, un isnahkums bijis tas, ka wiſi eenaidneeki, kas cebrukuschi Semikowizā, ap 5000 wahzeeschu un austreeschu, saguhstīti. Zihna turpinas.

B a l k a n o s eenaidneeki pehz asas zihnas eepēhmušchi Treglawu. Mar-mora juhā apschaudita un nogrem-deta frantschu semuhdens laiwa „Turquoise“.

Bibliografija.

G r a m m a i r e F r a n c a i s e . F r a n-
cūzskā grammatika. Ч. I. Составиль Р. Кампарь. Петроградъ, 1915 г. Цѣна 1 р. 25 коп.

G r a m m a i r e F r a n c a i s e . F r a n-
tschu gramatika. I. daļa. Sastahdījis R. Kampars. Petrogradā, 1915. g. Maksā 1 r. 25 kap.

Atbildes.

B a l s s n o tām daudsajām. Besparaksta eesuhtijumus newaram ewehrot.

Redaktors: adwokats A. Buhmanis.
Isdewejs: A. Gulbis.

Wezmahte L. Eglit,
peeņem dsemdetajās, ari sekretas.

Padoms par brihwu.

Петр. стор., Большой пр. д. № 58, кв. 15.

Seeweeshu gimnasija ar internatu Gattchinā

(ar wiſām kroņa gimnasiju teesibam).

Baltijas behgu behneem mahziba par brihwu; truhziga keem ari usturs internatā par brihwu, ziteem — par paseminatu maksu.

Luhgumraksti par usņemschanu gimnasijā un internatā rakstami us preekschnezes wahrdu (Начальница женской гимназии для бывшеникъ въ г. Гатчинѣ) un eesuhtami us schahdu adresi: г. Гатчина, Багговутовская ул. д. № 10.

Ar peeteikschanas japatēsdas.

Waſtsdomneeks J. Sahlits.

Petrogradas Latweeschu Palihdsibas Beedribas Krahj-Aisdewu Sabeedriba,

Petrogradas pusē us Leela prosp. 71, telef. 193-25, peeņem noguldijumus un maksā: us nenoteiktu laiku 5%, us 6 mehn. 6%, us 12 mehn. un ilgak 7% gadā un aprehķina par aisdewumēem 8—10%.

Bilanzē us 1. oktobri sch. g. . . . .

133,365 rbl.

Droschibas kapitals lihds ar beedru garant. 317,569 "

Darba laiks: pirmdeenās, treschdeenās un sestdeenās no pulkst. 7—9 wakara.

Peterpils Jaunais Latw. Teatrs.

Pollaka sahlē (Галерная 33).

Swehtdeen, 25. oktobri sch. g., pulksten 8 wakara.

Israhdis:

Mehrneku laiki.

Ainas is brahļu R. un M. Kaudsischū stahsta.

Skatuwei eekahrtojis — Pe — Ge —. Reschisoris: A. Amt.-Breedits.

Biljetes, sahket no 50 kap., lihds 310 kap. dabujamas eeprekschpahrdoschanas weetas: Labdarigā Beedriba, Петр. ст. Большой пр. 71.; A. Golta gr. tirg. Загородный пр. 24., J. Kukura gr. tirg. Гороховая 64., Wolfa gr. tirg. Невский пр. 13., Seetipsona puķu weikala, ул. Морской и Гороховой; pee brahļem Osol, Садовая 32.

Direkzija.